

Bevoorrecht zijn zij gebleven, de Barnevelders (behalve de Duitsers onder hen): geen hunner is naar Auschwitz gedeporteerd. Zo bleef de groep het lot bespaard dat het veruit grootste deel trof van het '*profanum vulgus*' hetwelk de twee *Judendurchgangslager* Westerbork en Vught passeerde.

'*Judendurchgangslager*' Vught

Het *Judendurchgangslager* Vught (afgekort: het *JDL* Vught) is, zoals uit ons vorige hoofdstuk bleek, een onderdeel geweest van het gelijknamige concentratiekamp en wij hebben, toen wij dat kamp beschreven, van het *Judendurchgangslager* al het een en ander meegeedeeld. Ronden wij dat beeld nu af, dan merken wij allereerst op dat de oprichting van het *Judendurchgangslager* een van de vele door de bezetter toegepaste middelen geweest is om bij een deel van de Joden valse hoop te wekken dat *zij*, in tegenstelling tot anderen, niet gedeporteerd zouden worden – een van de middelen dus ook om de verdeeldheid in Joodse kring aan te wakkeren. Wat die valse hoop betreft: de voorzitters van de Joodse Raad, Cohen en Asscher, deelden op 1 maart '43 na een gesprek met Lages en andere Duitsers aan de leidende functionarissen van de Joodse Raad mee: 'De bedoeling van de Duitse autoriteiten is nu duidelijk: er zullen drie ghetto's komen: één te Vught, één te Westerbork en tenslotte één te Auschwitz.'¹ 'Vught stond voorop', schreven wij, toen wij deze passage in deel 6 aanhaalden. Geen wonder! Vier dagen eerder, op 25 februari, was in de vergadering van de Joodse Raad uitdrukking gegeven aan de verwachting dat het Joodse kamp te Vught (dat het als doorgangskamp bedoeld was, werd niet beseft) 'misschien tot vijftigduizend uit te breiden (zou) zijn'² – vijftigduizend bewoners.

Er zijn nooit meer dan ca. negenduizend Joden tegelijk in het *JDL* Vught geweest. Dit aantal werd begin mei '43 bereikt. Men was van midden januari af het *JDL* (die aanduiding willen wij in deze paragraaf aanhouden³) gaan vullen met *Rüstungsjuden*: Joden die met hun gezinsleden *gesperrt* geweest waren, d.w.z. voorlopig van deportatie gevrijwaard, op grond van hun werk aan Duitse orders. In april '43 kwamen daar ca. vierduizend Joden 'uit de pro-

¹ JR-CC: Notulen, 1 maart 1943, p. 1. ² JR: Notulen, 25 febr. 1943, p. 1.

³ Het *Judendurchgangslager* Westerbork kunnen wij in ons werk zonder bezwaar als 'Westerbork' weergeven, maar als wij het *Judendurchgangslager* Vught zouden weergeven met 'Vught', zou verwarring met het concentratiekamp Vught kunnen ontstaan.